

# نقش تعاونی‌ها در حفظ محیط زیست

اقتباس از نشریه «A Place To Live» از انتشارات I.C.A

از: کریم اسد سنگابی

یوسف اسماعیل صفوی

سیستم‌های حمایتی زندگی سیاره ما رو به اضمحلال هستند. تو و من شاید زنده نمایم تا نتایج سهمگین و ناگوار آن را مشاهده کنیم، اما نوه‌های ما چرا. ما به نسل‌های آینده انجام آنچه را که در توان داریم، برای واگذار کردن زمین قابل سکونت به آنها، مدیون هستیم.

## برکات طبیعت

طبیعت پاک، نیرومند و زندگی‌بخش، برکتی است که از جانب خداوند برای زیستن «به طور طبیعی» و عشق ورزیدن به زندگی، در اختیار ما گذارده شده است. همه موجودات زنده، به وسیله طبیعت تغذیه می‌شوند، رشد می‌یابند و محافظت می‌شوند. آفریدگار توانا، آنچه را که برای زندگی نیازمند آنیم، از آب، انرژی، هوای تازه، سرپناه به وفور در طبیعت برای ما فراهم کرده است.

تا چندی پیش، انسان، بی‌دغدغه خاطر، از همه مواهب طبیعت استفاده می‌کرد، اما امروز ما با بلا تکلیفی و وضع دشوار «حفظ محیط» یا «ویران‌سازی محیط» روبرو هستیم. حفظ محیط، غذا، پوشاک و مسکن را همراه دارد ولی ویران‌سازی آن، موجب آلودگی، دعوت به مرگ و نابودی نوع بشر از روی کره زمین می‌گردد.

## آلودگی محیط زیست

با رشد و ترقی انسان، توسعه مدتیّت، و تولید و کاربرد انواع محصولات ناشی از ابداعات بشری، اتومبیل، یخچال، تصفیه‌کننده‌ها، مواد پلاستیکی، سوخت، اسلحه و هزاران وسیله دیگر، زندگی در زمین،

هوا و دریاها، سخت به خطر افتاده است. ما رودخانه‌ها و دریاچه‌ها را با آبهای آلوده پر می‌کنیم.

در بسیاری از کشورهای عقب مانده از هر پنج نوزاد، سه تا چهار نفر، پیش از رسیدن به دوران کودکی، همه در اثر آب نوشیدنی ناسالم، از بین می‌روند. فضولات و آشغال‌های انباشته شده باعث ایجاد کثافت، آلودگی و تولید انواع بیماری‌ها است. مردم به دنبال فضای بیشتر برای خانه‌سازی و توسعه کشتزارهای خود، جنگل‌های انبوه دنیا را نابود می‌سازند. جمعیت به سرعت رو به افزایش است، درحالی که سطح زمین لایتغیر و منابع تغذیه محدود می‌باشد.

انسان بیش از اندازه از کودها و مواد شیمیایی برای افزایش محصولات استفاده می‌کند و در نتیجه به‌رغم افزایش محصولات، حاصلخیزی زمین کاهش یافته و تدریجاً لم‌یزرع می‌شود. مواد شیمیایی پاشیده شده بر میوه‌ها و سبزیها راه خود را به سوی درون بدن انسان باز می‌کند و به ناخوشی‌های جدی گوناگونی نظیر سرطان، نفس تنگی، بیماری‌های پوستی و غیره منجر می‌گردد.

سطح زمین، نه تنها مکان‌های اصلی



طبیعی را نابد می‌کند، بلکه منابع آبی را تنزل داده و تسریع در فرسایش خاک و گل‌گرفتن و بند آمدن آب رودخانه‌ها و دریاچه‌ها را باعث می‌شود. با پائین رفتن لوح و سفره‌های آب زیرزمینی و خشکیدن چشمه‌های طبیعی، آب کمتری به گیاهان، درختان و حوایات می‌رسد. این محیط است که امروز شرایط سخت خود راه، به دلیل بی‌اعتنایی انسان به ارزشهای طبیعت، بر ما تحمیل می‌کند. چشمه‌ها در حال ناپدید شدن هستند، حفره‌های ناشی از آلودگی شدید هوا در لایه‌آزن ظاهر شده‌اند. رودخانه‌ها رو به خشکیدن، بیابانها در حال توسعه و قله‌های سرسبز، خالی از سبزی اند.

قطع درختان بی‌وقفه ادامه دارد. زمین‌های کشاورزی زیر فشار رشد جمعیت، به سرعت ناباب می‌شوند. جو زمین در حال گرم‌تر شدن است و باران کمتر از گذشته می‌بارد. برای تأمین نیازهای انرژی هسته‌ای و برقی، ماشین‌آلات بیشتری نصب می‌شوند و بدینسان دور دیگری از آلودگی‌ها و خطرات ایجاد می‌گردد.

زندگی شهری با کمبود ذخیره آب، برق، شیر و ... تحمل ناپذیرتر شده است. مدارس زمین‌های بازی کوچکتی دارند. صنعت نیاز به مقدار زیادی آب دارد، بنابراین چاههای عمیق حفر می‌شوند. آب مورد استفاده در صنعت به سوی نهرها و دریاچه‌ها سرازیر می‌شود و بر آلودگی محیط می‌افزاید.

ریزش بارانهای اسیدی بر سطح زمین و گیاهان و محصولات کشاورزی، تبدیل پارکها و فضاهای سبز به ساختمانهای بلند، نارسائی در

● شماری از مدارک موجود، ورود تعاونی‌ها را به عرصه حفظ محیط زیست نشان می‌دهد. این دخالت، داوطلبانه، مؤثر و موجب خوشحالی است و نشانی است از آگاهی مردم و سازمان‌های مردمی.

● از آنجا که مردم بدون آگاهی لازم، قادر به اقدام عملی مؤثری در زمینه حفظ محیط زیست نخواهند بود، تعاونی‌ها که از سوی مردم تشکیل شده و در جهت منافع و مصالح آنها فعال می‌باشند، مناسب‌ترین کانون‌های ایجاد این آگاهی به شمار می‌آیند.

اقدام عملی مؤثرتری در این زمینه نخواهند بود، تعاونی‌ها که از سوی خود مردم تشکیل یافته و در جهت منافع و مصالح آنها فعال می‌باشند مناسب‌ترین کانون‌های ایجاد این آگاهی به شمار می‌آیند.

### منشاء و عوامل عمده آلودگی محیط

اساساً بیشترین وسیله آلودگی محیط را «انسان» و سهل‌انگاری‌های او پدید آورده است.

### رشد جمعیت

افزایش رشد جمعیت جهان و نمود و تجلی آن در کشور های در حال توسعه، که ناشی از

حمل و نقل، هوای کثیف و هزاران عامل نامساعد دیگر محیط زیست را به شدت در مخاطره افکنده است.

در سراسر جهان برنامه‌های سمعی و بصری گوناگونی برای جلب توجه و مشارکت مردم به اهمیت حفظ محیط زیست اجرا می‌شود. همه ما، بهای سنگینی را برای احیای پوشش گیاهی زمین و حفظ محیط می‌پردازیم و اگر تلاش لازم برای انجام به موقع این کار مهم صورت نگیرد، بازهم هزینه‌های سنگین تری خواهیم پرداخت. بنابراین، چرا اکنون که دولت‌ها و سازمان‌های غیردولتی در این اقدام حیاتی شرکت نموده‌اند، مؤسسات تعاونی در آن حضور نداشته باشند؟ به ویژه که دخالت آنها حداقل از جهت‌های زیر واجد اهمیت است:

- در سراسر جهان، سازمانهای مبتنی بر خودیاری نقش بسیار مهمی در تعلیم و تربیت مردم و جهت دادن به اقدامات دولت‌ها ایفا می‌نمایند.

از آنجا که مردم بدون آگاهی لازم قادر به



● در کانادا شرکت‌های تعاونی ظروف پلاستیک یک بار مصرف به کار می‌برند و در کشور ژاپن، اتحادیه تعاونی‌های مصرف‌کنندگان، تولید محصولات سازگار با محیط را در برنامه فعالیت‌های جاری خود قرار داده است.

● در جملاتی ساده، مقصود از حفظ محیط زیست، تأمین زندگی سالم برای همه و یک شیوه بهتر برای زندگی و موفقیت است.

● برخی از شهرهای بزرگ در آسیا، به ویژه شهرهایی چون بانکوک، مانیل، کراچی، شانگهای، دهلی و جاکارتا، در حال تبدیل شدن به «اتاقهای گاز» هستند و مردم در ساعات پر رفت و آمد، از سوزش چشم و اشکالات تنفسی رنج می‌برند.



شرایط بهتر بهداشتی است، در واقع همه موفقیت‌های حاصل از رشد و توسعه صنعتی و اقتصادی، تولیدات کشاورزی بیشتر، بازیافت برتر از منابع طبیعی و درآمد سرانه بیشتر را خشی می‌سازد.

زمین‌های کشاورزی از این رو که برای رفع مشکل مسکن جمعیت فزاینده، احداث جاده‌ها، تأمین تسهیلات رفاهی و موارد استفاده دیگر، زمین بیشتری مورد نیاز است، محدودتر و کوچکتر می‌شوند. افزایش جمعیت، مدارس، بیمارستانها، اتوبوسها و آب و برق بیشتری را طلب می‌کند، اما منابع در دسترس کشورهای فقیر بسیار کم است و در نتیجه اوضاع اقتصادی کشورهای در حال توسعه، که هم‌اکنون نیز مایوس‌کننده است، وخیم‌تر می‌شود.

از ۸۰۰۰ سال قبل از میلاد تا سال ۱۶۵۰ میلادی جمعیت جهان از ۵ میلیون به ۵۰۰ میلیون رسید. میانگین دو برابر شدن جمعیت، یک دوره ۱۵۰۰ ساله بوده است دو برابر شدن بعدی، یعنی از ۵۰۰ میلیون به یک میلیارد نفر، تنها نیاز به ۲۰۰ سال داشته است و

دوره بعد حدود ۸۰ سال طول کشیده است. اما در سال ۱۹۷۵، آخرین دو برابر شدن جمعیت، یعنی رسیدن به ۴ میلیارد، تنها در طول ۴۵ سال اتفاق افتاد. تا سال ۲۰۰۰ میلادی، کشورهای توسعه یافته با مسأله افزایش جمعیت مواجه نخواهند شد، در حالیکه پیش‌بینی می‌شود جمعیت کشورهای در حال توسعه به ۴ میلیارد و هشتصد میلیون نفر برسد.

نتیجه مستقیم چنین رشدی در جمعیت کشورهای در حال توسعه «فقیرتر شدن فقیر» خواهد بود و جهانی که در آن زندگی می‌کنیم با دشواری‌های بیشتر مواجه خواهد شد.

### تکنولوژی

پیشرفت‌های شگرف تکنولوژیکی، که در سال‌های اخیر، انسان سخت در تلاش رسیدن به آن بوده است، اینک زندگی انسان را با خطرات گوناگونی روبرو کرده است.

انواع سوخت، مواد پاک‌کننده، کودهای شیمیایی، عطرها و امثال آنها، به آلودگی و تخریب سریع محیط کمک می‌نمایند. مواد شیمیایی اضافه شده به غذاها، برای سلامتی زیان‌بار است. مواد شیمیایی خطرناک از راه‌های مختلف نظیر ریشه، آب و هوا، درصدد راه یافتن به بدن انسان می‌باشند.

جنگلها در اثر احداث جاده‌ها و تأسیسات مختلف و نیز فعالیت‌های خانه‌سازی و قطع

درختان برای تهیه چوب به تدریج از بین می‌روند. جنگلها در روند توسعه اقتصادی و بهبود کیفیت محیط نقشی اساسی داشته و به منزله ریه‌های زمین هستند، زیرا هوای تازه و آب برای مردم ایجاد می‌کنند و علاوه بر آن، سرپناه و فرصت‌های شغلی برای نوع بشر فراهم می‌سازند. از این رو قطع بی‌رویه درختان و نابودی پوشش سبز زمین زیان‌بخش بوده و منشاء آثار نامطلوب فراوانی است.

در حال حاضر تنها ۱۳ درصد از زمین‌های هندوستان پوشیده از جنگل است و اندونزی هر سال ۱/۳ میلیون هکتار جنگل را از دست می‌دهد. در سراسر آسیا، گونه‌های بسیاری از درختان در معرض تهدید قرار دارند.

بهره‌برداری وسیع از معادن و استخراج فلزات برای استفاده در صنعت، دگرگونی وضعیت زمین، آلودگی آبهای سطحی و زیر زمینی آلودگی هوا، از بین رفتن جنگلها و نابودی پوشش گیاهی و همچنین مشکلات سکونت جمعیت متأثر از آن را به وجود می‌آورد. پس از استخراج مواد کانی، هیچ تلاشی برای سرسبز کردن دوباره منطقه صورت نمی‌گیرد که فرسایش خاک و به هم خوردن تعادل اکولوژیکی از نتایج آن است.

سوخت پس مانده‌ای صنعتی، رهائی گازها آبهای صنعتی، دود اتومبیل‌ها، تشعشعات ماشین‌آلات هسته‌ای، فضولات، استفاده از ترکیبات سمی گوناگون، به میزان آلودگی می‌افزایند. این روند جو زمین را گرم کرده و بدین ترتیب یک «گرمخانه» را ایجاد می‌نماید. عوامل آلودگی هوا غالباً ذراتی هستند به قطر دایره‌ای بین یک صدم تا ۱۰۰ میکرون (یک میلیونیم متر) و گازهای جاری شامل دی‌اکسید سولفور، دی‌اکسید نیترون، سولفید تیدروژن، مونواکسید کربن، شرب رها شده از آگزوز اتومبیل‌ها، جیوه، آرسنیک، کادمیوم و سلینوم می‌باشند. ترکیبات سمی مزبور، به سرعت در سطح وسیعی که زندگی انسان، پرندگان و جانوران را به خطر می‌افکند، پراکنده می‌شوند. وخامت این وضع را از واقعیتی که پلیس راهنمایی و افراد پیاده در ژاپن، هر دو ساعت

ناگزیر هستند برای اجتناب از مسمومیت مونواکسید، از مخزن‌های اکسیژن استفاده کنند، می‌توان دریافت.

برخی از شهرهای بزرگ در آسیا، به ویژه شهرهایی چون بانکوک، مانیل، کراچی، شانگهای، کلکته، بمبئی، دهلی و جاکارتا در حال تبدیل شدن به «اتاقهای گاز» هستند. مردم در ساعات پر رفت و آمد، از سوزش چشم و اشکالات تنفسی رنج می‌برند. بونه‌ها و گیاهان موجود در جاده‌های شلوغ، به علت آلودگی بیشتر به خوبی رشد نمی‌کنند و زردرنگ و عاری از شادابی می‌شوند.

از موارد پیش‌گفته در می‌یابیم که هرکس، اعم از پیر یا جوان، کوچک و بزرگ، باسواد یا بی‌سواد، در عمل انهدام خود سهم است.

**معنی و مفهوم حفظ محیط زیست**  
در جملاتی ساده، مقصود از حفظ محیط زیست، تأمین زندگی سالم برای همه و یک

شیوه بهتر برای زندگی و موفقیت است که می‌توان آن را به شرح زیر مورد بحث قرار داد:

## ۱- استانداردهای بهتر زندگی

هوای تازه و جوّ پاک و روشن، امکاناتی مناسب، مسکن مطلوب، شرایط کاری خوب، آب نوشیدنی تمیز و محیطی عاری از آلودگی برای همه مسرت و شادمانی به بار می‌آورد و نتیجه آن برخورداری از تندرستی، کار برای همه و جهانی سرشار از زیبایی و نیکبختی برای زندگی است.

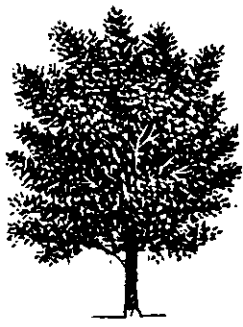
در بعضی از کشورهای مغرب زمین، مردم از خوراکی‌های نامرغوبی که در سوپر مارکت‌ها فروخته می‌شود ناراحت هستند. مردم اکنون به دنبال غذاهای گیاهی، شیر تازه، میوه و گل‌هایی که مواد شیمیایی در آنها به کار نرفته است، می‌باشند. فروشگاههای تعاونی به جای استفاده از بسته‌بندی PVC در حال بهره‌برداری وسیع از کالاهای قابل استفاده مجدد هستند. برای نمونه،

در انگلیس، فروشگاههای تعاونی مصرف، برجسب «رعایت سلامت مصرف‌کننده» را بر روی محصولات خود نصب می‌کنند، زیرا مشتریان مایل نیستند جنسی را که برای سلامت آنها مضرّ است انتخاب کنند. فروشگاههای تعاونی، در واقع با نصب اینگونه اتیکت‌ها، استفاده از کالاهای «عاری از آلودگی» را ترویج و تبلیغ می‌کنند. در بخش تعاونی مصرف سوئد نیز تلاشهای مشابهی به عمل آمده و تدریجاً مشتریان بیشتری، به استفاده از محصولات سالم و طبیعی به جای فرآورده‌هایی که مواد شیمیایی و مصنوعی در آنها به کار رفته است، رغبت نشان می‌دهند.

## ۲- شیوه حمایت از زندگی

درختان، ابزار مناسبی برای نگهداری ذرات خاک در کنار هم هستند. ریشه‌ها، آب و خاک را نگاه می‌دارند و به این ترتیب از ریزش خاک، بند آمدن رودخانه‌ها و بروز سیل‌های





بهره‌برداری قرار گیرند چه در غیر اینصورت با به ته رسیدن سفره‌های آبی زیرمینی، زنجیره دیگری از مشکلات محیطی همچون کاهش بهره‌وری زمین، کمبود آب مشروب و غیره ایجاد خواهد شد. هرکس وظیفه دارد در حفظ منابع طبیعی تلاش نموده و از نو منابعی برای آینده بوجود آورد.

ناگهانی جلوگیری می‌کنند. اگر قله کوهها و تپه‌ها برهنه باشند، سیلابهای بیشتری در دشت‌ها جاری خواهد شد در صورت جریان مداوم آب در رودخانه‌ها، مردم می‌توانند فعالیت‌های خود را در زمینه‌های گوناگون از قبیل آبیاری مزارع و درختان باغات و ماهیگیری توسعه دهند. جریان آب پاک در رودخانه‌ها، مانع از آن می‌شود که سدهای هیدروالکترونیکی به سرعت از گل و لای پر شوند و بدین ترتیب آب بیشتری برای آبیاری، شرب و ایجاد نیرو برای صنعت ذخیره می‌شود. بهترین شیوه بهره‌برداری از ذخایر طبیعت، حفظ توازن اکولوژیکی آنهاست.

#### ۴- محیط‌کاری از آلودگی

مردم در مناطق روستائی برای مقاصد گوناگون نیازمند به آب هستند. دولت و دیگر مؤسسات آب لوله‌کشی فراهم می‌آورند، اما حقیقتاً به: رفع مشکلات مصرف بی‌رویه آب،

● چشمه‌ها در حال ناپدید شدن هستند، حفره‌های ناشی از آلودگی شدید هوا در لایه ازن ظاهر شده است. بیابان‌ها در حال توسعه و قله‌های سرسبز، در حال نابودی هستند.

● در انگلیس، فروشگاه‌های تعاونی مصرف، برچسب «رعایت سلامت مصرف‌کننده» را بر روی محصولات خود نصب می‌کنند، زیرا مشتریان مایل نیستند جنسی را که برای سلامت آنها مضر است، انتخاب کنند.

● ریزش باران‌های اسیدی بر سطح زمین و گیاهان و محصولات کشاورزی، تبدیل پارک‌ها و فضاهای سبز به ساختمانهای بلند، نارسائی در حمل و نقل، هوای کثیف و هزاران عامل نامساعد دیگر، محیط زیست را به شدت در مخاطره افکنده است.

#### ۳- نگهداری و تجدید حیات

زمین به‌طور وسیعی به منظور استخراج مواد معدنی، فلزات، الماس، گاز، سوخت و دیگر منابع، مورد استفاده بی‌رویه قرار می‌گیرد.

ذخایر نفتی به سرعت رو به تحلیل رفته و نمی‌توان به ادامه وجود آن برای همیشه امیدوار بود. ناگزیر باید انرژی‌های دیگری شناسائی شده و برای بقاء نسلهای آینده هرچه بیشتر تنوع و توسعه یابند. منابع آبی نیز باید به نحوی معقولانه مورد

سیستم زهکشی در روستاها، لایروبی قنات‌ها، بروز و شیوع امراض ناشی از استفاده از آبهای آلوده، نمی‌اندیشند.

استفاده از انرژی خورشیدی، هنوز به‌عنوان یک چاره مؤثر به کار گرفته نشده است. ترویج اصول بهداشت در روستاها نیازمند توجه جدی و مؤثر مسؤولان دستگاههای دولتی است. آب غیربهداشتی، فضولات، تفاله‌های خارج شده از صنایع روستائی یا صنایع متمرکز در مجاور روستاها از جمله مسایل و مشکلات مبتلا به روستائیان است.

#### پیشگامی و ابتکار تعاونی‌ها شاخصی از یک دخالت مثبت

شماری از مدارک موجود ورود تعاونی‌ها را به عرصه حفظ محیط زیست نشان می‌دهد. این دخالت، داوطلبانه، مؤثر و موجب خوشحالی است و نشانی است از آگاهی مردم و سازمان‌های مردمی.

از زمانی که مردم به فکر تندرستی خود افتاده و دریافته‌اند که غذاهای چربی‌دار و غذاهائی که برای جلوگیری از خرابی، نمک سود شده‌اند، سبزیجات و مواد غذایی شسته شده با مواد شیمیائی نه تنها باعث آلودگی محیط می‌شوند بلکه برای تندرستی نیز زیان‌آور می‌باشند، تعاونی‌های مصرف در کشورهای توسعه یافته، هدایت و رهبری و راهنمایی مردم را در این زمینه‌ها بر عهده گرفته‌اند. تعاونی‌ها همچنین دریافته و به مردم نیز آگاهی داده‌اند که ظرف‌های پلاستیکی و کیف‌های بسته‌بندی پلاستیکی برای سلامتی و تندرستی انسان مضر و خطرناک می‌باشند. تعاونی‌ها به دلیل تماس مستقیم با قشر عظیمی از مردم، از طریق تهیه و معرفی دستورالعمل‌های، به خواسته‌های جامعه احترام گذارده و پاسخ مثبت داده‌اند.

تعاونی‌های کشاورزی، با ایجاد خطوط تولید عاری از آلودگی و ارائه محصولات سالم به سهم خود، کمک مؤثر و سازنده‌ای را به حفظ محیط زیست نموده‌اند. استفاده از کودها و بذور اصلاح شده، مصرف صحیح تفاله‌های کشاورزی و استفاده علمی از حشره‌کش‌ها و سموم‌ها، از دیگر اقدامات مفید تعاونی‌های کشاورزی در به‌سازی محیط زیست می‌باشد.

در تعدادی از کشورها، ارتباط مناسبی بین

تعاونی های کشاورزی و مصرف ملاحظه می شود که نشانه همکاری سالم و نزدیک بین تولیدکنندگان و مصرف کنندگان است. در کانادا، شرکت های تعاونی، ظروف پلاستیکی یکبار مصرف به کار می برند. جمع آوری کاغذهای زائد و لاستیک های کهنه، کمک به صندوقهای اعانات برای محیط زیست بازرسی از اماکن خرید، هشدار به کارخانه ها و کنفرانس ها از دیگر اقدامات آنها می باشد.

تعاونی های چک و اسلواکی در حفاظت از پارکهای مناطق شهری و جنگل ها، و تشویق استفاده از فیلترهای هوا، فعال بوده و تعاونی های کشاورزی آنها، متخصصین اکولوژیکی را برای مشورت درباره موضوعات محیطی به استخدام گرفته اند.

تعاونی های دانمارک برنامه هایی را در زمینه آگاه سازی از خطرات بارانهای اسیدی، لایه اوزون، طراحی و به اجرا می گذرانند. تعاونی ملی مصرف کنندگان (FDB) در حال حاضر PVC و کاغذهای آغشته به کلورین کمتری مصرف کرده و از طریق ارائه نمونه ها، محصولات و بسته بندیهای مساعد با محیط را معرفی می کنند.

در کشور فنلاند، تعاونی ها به تهیه اطلاعات درباره فعالیت های مناسب با محیط زیست و ارائه برنامه های آگاه کننده و آموزشی و گفتگو با تولیدکنندگان و کارخانه داران پرداخته و بیشترین استفاده مؤثر از انرژی را در سردسازی، روشنایی و تصفیه هوا به کار گرفته اند. در احداث ساختمانها اغلب از مواد و مصالحی استفاده می کنند که کمترین آسیب را برای سلامتی دارد.

در کشور ژاپن «اتحادیه تعاونی های مصرف کنندگان» تولید محصولات سازگار با محیط را در برنامه فعالیت های جاری خود قرار داده و برای توفیق در این زمینه قائل به سه شرط زیر می باشد:

الف - محصول تولید شده به محیط زیست آسیب نرساند.

ب - تبدیل و بازیافت محصول امکان پذیر



### در حین تولید

باشد.

تعاونی های لهستان به دقت هر نوع آلودگی محیط را که ممکن است در نتیجه فعالیت بخش تعاونی باشد، تحت مراقبت و نظارت قرار داده اند. اجرای برنامه های آموزشی ویژه با موضوعات مربوط به محیط به هیأت مدیره تعاونی ها محول می شود.

در سوئد اتحادیه تعاونی ها مصرف KF مصمم است تمامی فعالیت های خود را بر پایه سازگاری با محیط انجام دهد. در بخش تعاون مصرف سوئد واحدهای تولیدی گسترده با محصولات فراوان وجود دارد. به طور مثال: باطریهای پاندای که وسیله کارخانه لامپ سازی لوما تولید می شود، فاقد جیوه است.

منسوجات شسته نشده با کلورین، وسایل آشپزخانه، صافی های قهوه، حوله های خواب دار، عموماً به صورت بهداشتی تولید و عرضه می شوند.

در انگلیس مردم از تعاونی ها به دلیل حفظ محیط عاری از آلودگی، کاملاً راضی هستند. تعاونی های این کشور طرحهای اجرایی خاصی را به منظور تهیه و ارائه سالمترین و پاکیزه ترین مواد غذایی به اجرا گذارده اند.

شرکت های تعاونی بیمه، در نظر دارند سرمایه ها را در مؤسساتی که راغب به حفظ محیط زیست هستند به کار گیرند.

در آمریکا تعاونی مواد غذایی دیویس

ج - در منابع طبیعی و انرژی صرفه جویی شود. بر روی محصولات، برجسی حاکمی از سازگاری با محیط الصاق می شود و سپس در معرض فروش قرار می گیرد. نهضت تعاونی مصرف ژاپن، بر اساس نیازهای جامعه و احساس مسئولیت نسبت به زندگی انسانها، نوع سالمتر و سازگارتر مواد پاک کننده با محیط زیست را ترویج نموده و در برنامه های مربوط به حفظ منابع آب، شرکت می نماید.

در تعاونی مصرف استکهلم سوئد با ۹۴۰ هزار عضو محصولات غذایی براساس تحقق اهداف سه گانه زیر ارائه می شود:

۱- معرفی محصولات سالم و قابل اعتماد به مصرف کننده و تولید کننده  
۲- کاربرد صحیح مواد و انرژی برای تولید و صرفه جویی در منابع تا آنجا که امکان دارد.

۳- توجه اکید به حفظ محیط و اکوسیستم





(Davis Food Coop) در رابطه با رسیدگی به وضعیت اکولوژیکی، روزنامه‌ای منتشر می‌نماید. این روزنامه‌ها مسائلی از قبیل تغذیه، مصرف بی‌رویه، باغبانی، آشپزی گیاهی و تأثیر محصولات پاکیزه را مطرح می‌سازد.

در هند سازمانهای تعاونی متعددی از جمله واحدهای تولیدی کود شیمیائی، لبنیات و قندسازی، در تلاش برای حفظ محیط زیست هستند. در بخش سلطانپور ایالت اتارپردیش (Uttar Pradesh)، یک گروه تعاونی جنگلبانی به وسیله کشاورزان فقیر سازماندهی شده است که در یک دوره سه ساله، توانسته‌اند نواحی وسیعی از زمین‌های شوره‌زار را به جنگل تبدیل کنند و حتی دره‌ای باریک را تحت پوشش درختان قرار داده‌اند. این طرح در آغاز به عنوان تلاشی برای سرسبز کردن ۱۵ هکتار زمین بایر و شوره‌زار آغاز گردید اما هم اکنون بیش از ۲۰۰۰ هکتار از زمین‌های مزبور تبدیل به جنگل شده است. این اقدام مهم منافع عدیده‌ای را در پی داشته است. با توسعه جنگل‌ها، اینک الوار و چوب، سوخت و علوفه بیشتری بدست می‌آید. بهبود کیفیت خاک باعث تقویت کشت محصولاتی چون زردچوبه شده است و روستائیان فاقد مهارت، نه تنها در جنگل‌کاری، که در سرسبز کردن خاک نیز مهارت یافته‌اند.

تعاونی‌های صیادی هند نیز برنامه‌های

متنوعی را در زمینه پاکسازی محیط زیست به اجرا گذاشته‌اند.

## دخالت سودمند تعاونی‌ها

مؤسسات تعاونی، به عنوان سازمانهای مردمی، می‌توانند نقش مهم و مؤثری را در آگاه ساختن مردم نسبت به لزوم حفظ محیط زیست از طرق زیر ایفاء نمایند:

- ۱- ایجاد آگاهی در بین اعضای تعاونی‌ها با اجرای برنامه‌های جامع
- ۲- آموزش هیأت مدیره، بازرسان و کارکنان تعاونی‌ها
- ۳- تعمیم اقدامات موفق مربوط به محیط زیست و تشریح مساعی با تعاونی‌های دیگر در این زمینه.
- ۴- تعلیم و تربیت کشاورزان در مورد استفاده صحیح از کودهای شیمیائی، حشره‌کش‌ها و سموم.
- ۵- آموزش مردم در مورد اهمیت شستن میوه‌ها و سزیجات قبل از استفاده از آنها.
- ۶- ترویج و استفاده از منابع متفاوت انرژی برای آشپزی، روشنائی و تولید گرما.
- ۷- تشویق مردم به توسعه برنامه‌های جنگلبانی.
- ۸- آگاهی دادن به مردم در زمینه‌های رشد جمعیت، قطع درختان، ریختن آبهای زائد در کوچه‌ها و خیابان‌ها، استخراج معادن و شخم

زدن زمین در مواردی که تأثیر مخرب در محیط زیست دارد.

۹- ترغیب عمومی به شرکت در برنامه‌های توسعه و ترویج اصول بهداشت، نظافت ساختمان‌های مدرسه و کوچه‌ها و خیابان‌ها، دوباره سرسبز کردن زمین‌های بایر، اجرای برنامه‌های بهداشتی در روستاها، الزام مسؤولان کارخانه‌ها به رعایت سلامت محیط زیست و جلوگیری از تخریب آن.

۱۰- همکاری با شوراها محلی در سطح روستاها و شهرها به منظور حفظ محیط و تأمین تندرستی و سلامت مردم.

سازمان‌های تعاونی بر اساس توانائی‌های خود امکان آن را دارند تا برنامه‌های تعلیم و تربیت، آموزش و تماس‌های عمومی را به نحوی جهت دهند که موجبات احیای مجدد منابع طبیعی و رفع آلودگی‌های زیست محیطی با سهولت بیشتری فراهم گردد. از طریق چاپ جزوات، کتابچه‌ها، عکس، پوستر و نظایر آنها نکات قابل توجهی را می‌توان به وسیله تعاونی‌ها به اعضاء، مردم و مؤسسات دولتی دست اندرکار انتقال داد.

باید توجه داشت که:

سیستم‌های حمایتی زندگی سیاره ما رو به اضمحلال هستند. تو و من شاید زنده‌نمانیم تا نتایج سهمگین و ناگوار آن را مشاهده کنیم، اما نوه‌های ما چرا. ما به نسل‌های آینده انجام آنچه را که در توان داریم، برای واگذار کردن زمین قابل سکونت به آنها، مدیون هستیم.

